ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เอกสฺมึ หิ สมเย เวสาลี อิทฺธา อโหสิ ผีตา พหุชนา อากิณฺณมนุสฺสา ฯ ตตฺถ หิ วาเรน รชฺชํ กโรนฺตานํ ขตฺติยานญฺเยว สตฺตสตาธิกานิ สตฺต สหสฺสานิ สตฺต จ ขตฺติยา อเหสุ ฯ เตสํ วสนตฺถาย ตตฺตกาเยว ปาสาทา ตตฺตกาเนว กูฏาคารานิ อุยฺยาเน วิหารตฺถาย ตตฺตกาเยว อารามา จ โปกฺขรณิโย จ อเหสุ ฯ สา อปเรน สมเยน ทุพฺภิกฺขา อโหสิ ทุสฺสสฺสา ฯ ตตฺถ ฉาตกโทเสน ปฐมํ ทุคฺคตมนุสฺสา กาลมกํสุ ฯ เตสํ ตตฺถ ตตฺถ ฉฑฺฑิตานํ กุณปานํ คนฺเธน อมนุสฺสา นครๆ ปวิสึสุ ฯ อมนุสฺสุปทฺทเวน พหุตรา กาลมกํสุ ฯ เตสํ กุณปคนฺธปฏิกูลตาย สตฺตานํ อหิวาตกโรโค อุปฺปชฺชิ ฯ เอวๆ ทุพฺภิกฺขภยๆ อมนุสฺสภยๆ โรคภยนฺติ ตีณิ ภยานิ อุปฺปชฺชึสุ ฯ นครวาสิโน สนฺนิปติตฺวา ราชานๆ อาหๆสุ มหาราช อิมสฺมึ นคเร ตีณิ ภยานิ อุปฺปนฺนานิ อิโต ปุพฺเพ ยาว สตฺตมา ราชปริวฏฺฏา เอวรูปๆ ภยๆ นาม น อุปฺปนฺนปุพฺพๆ ธมฺมิกราชูนๆ หิ กาเล เอวรูปๆ ภยๆ น อุปฺปชฺชตีติ ฯ ราชา สณฺฐาคาเร สพฺเพสๆ สนฺนิปาตๆ กาเรตฺวา สเจ เม อธมฺมิกภาโว อตฺถิ ตๆ วิจินถาติ อาห ฯ เวสาลีวาสิโน สพฺพๆ ปเวณึ วิจินนฺตา รญฺโญ กญฺจิ โทสๆ อทิสฺวา มหาราช นตฺถิ เต โทโสติ วตฺวา กถนนฺ โข อิทๆ อมฺหากๆ ภยๆ วูปสมๆ คจฺเฉยฺยาติ มนฺตยึสุ ฯ ตตฺถ เอกจฺเจหิ พลิกมฺเมน อายาจนาย มงฺคลกิริยายาติ วุตฺเต สพฺพมฺปิ ตๆ วิธึ กตฺวา ปฏิพาหิตุๆ นาสกฺขึสุ ฯ อญฺเญ เอวมาหๆสุ ฉ สตฺถาโร มหานุภาวา เตสุ อิธาคตมตฺเตสุ ภยๆ วูปสเมยฺยาติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อปเร สมฺมาสมฺพุทฺโธ โลเก อุปฺปนฺโน โส หิ ภควา สพฺพสตฺตหิตาย ธมฺมํ เทเสสิ มหิทฺธิโก มหานุภาโว ตสฺมึ อิธาคเต อิมานิ ภยานิ วูปสมํ คจฺเฉยฺยุนฺติ อาหํสุ ฯ เตสํ วจนํ สพฺเพปิ อภินนฺทิตฺวา กหํ นุ โข โส ภควา เอตรหิ วิหรตีติ อาหํสุ ฯ ตทา ปน สตฺถา อุปกฏฺฐาย วสฺสูปนายิกาย รญฺโญ พิมฺพิสารสฺส ปฏิญฺญํ ทตฺวา เวฬุวเน วิหรติ ฯ เตน จ สมเยน พิมฺพิสารสฺส สมาคเม พิมฺพิสาเรน สทฺธึ โสตาปตฺติผลํ ปตฺโต มหาลิ นาม ลิจฺฉวิ ตสฺสํ ปริสายสนฺติเก นิสินฺโน โหติ ฯ เวสาลีวาสิโน มหนฺตํ ปณฺณาการํ สชฺเชตฺวา ราชานํ พิมฺพิสารํ สญฺญาเปตฺวา สตฺถารํ อิธ อาเนถาติ มหาลิญฺเจว ลิจฺฉวี ปุโรหิตปุตฺตญฺจ ปหิณึสุ ฯ เต คนฺตฺวา รญฺโญ ปณฺณาการํ ทตฺวา ตํ ปวตฺตึ นิเวเทตฺวา มหาราช สตฺถารํ อมฺหากํ นครํ เปเสถาติ ยาจึสุ ฯ ราชา ตุมฺเหว ชานาถาติ น สมฺปฏิจฺฉิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิสดาร ในสมัยหนึ่ง อ.พระนครชื่อว่าไพศาลี เป็นเมืองมั่งคั่ง เป็นเมืองกว้างขวาง เป็นเมืองมีชนมาก เป็นเมืองมีมนุษย์เกลื่อนกล่นแล้ว ได้เป็นแล้ว ฯ ก็ อ.พัน ท. เจ็ด อันยิ่งด้วยร้อยเจ็ด แห่งกษัตริย์ ท. ผู้ทรงกระทำอยู่ ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา ตามวาระนั่นเทียวด้วย อ.กษัตริย์ ท. เจ็ด ด้วย ได้มีแล้ว ในพระนครชื่อว่าไพศาลีนั้น ฯ อ.ปราสาท ท. อันมีประมาณเท่านั้นนั่นเทียว ได้มีแล้ว เพื่อประโยชน์แก่การประทับอยู่ แห่งกษัตริย์ ท. เหล่านั้น, อ.เรือนอันประกอบแล้วด้วยยอด ท. อันมีประมาณเท่านั้นนั่นเทียว ได้มีแล้ว เพื่อประโยชน์แก่การประทับอยู่แห่งกษัตริย์ ท. เหล่านั้น, อ.สวน ท. ด้วย อ.สระโบกขรณี ท. ด้วย อันมีประมาณเท่านั้นนั่นเทียว ได้มีแล้ว เพื่อประโยชน์แก่การประทับอยู่ ในพระอุทยาน ฯ โดยสมัยอื่นอีก อ.พระนครชื่อว่าไพศาลีนั้น เป็นเมืองมีภิกษาอันบุคคลหาได้โดยยาก เป็นเมืองมีข้าวกล้าอันโทษประทุษร้ายแล้ว ได้เป็นแล้ว ฯ อ.มนุษย์ผู้ถึงแล้วซึ่งยาก ท. ในพระนครชื่อว่าไพสาลีนั้น ได้กระทำแล้ว ซึ่งกาละ ก่อนเพราะโทษคือความหิว ฯ อ.อมนุษย์ ท. เข้าไปแล้ว สู่พระนคร เพราะกลิ่นแห่งซากศพ ท. ของมนุษย์ ท. เหล่านั้น อันอันบุคคลทิ้งแล้ว ในที่นั้นนั้น ฯ อ.มนุษย์ ท.ผู้มากกว่า ได้กระทำแล้ว ซึ่งกาละ เพราะอุปัทวะแต่อมนุษย์ ฯ อ.อหิวาตกโรค เกิดขึ้นแล้ว แก่สัตว์ ท. เพราะความที่แห่งพระนครชื่อว่าไพศาลีเป็นเมืองปฏิกูลด้วยกลิ่นแห่งซากศพ ของมนุษย์ ท.เหล่านั้น ฯ อ.ภัย ท. สาม คือ อ.ภัยแต่ภิกษาอันบุคคลหาได้โดยยาก อ.ภัยแต่อมนุษย์ อ.ภัยแต่โรค เกิดขึ้นแล้ว ด้วยประการฉะนี้ ฯ อ.ชน ท. ผู้อยู่ในพระนครโดยปกติ ประชุมกันแล้ว กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า อ.ภัย ท. สาม

เกิดขึ้นแล้ว ในพระนคร นี้, ชื่อ อ.ภัย อันมีอย่างนี้เป็นรูป เป็นภัยไม่เคยเกิดขึ้นแล้ว ในกาลก่อน แต่กาลนี้ เพียงไร แต่อันเวียนรอบแห่งพระราชาที่เจ็ด ย่อมเป็น, เพราะว่า อ.ภัย อันมีอย่างนี้เป็นรูป ย่อมไม่เกิดขึ้นในกาลแห่งพระราชาผู้ทรงตั้งอยู่ในธรรม ท. ดังนี้ กะพระราชา ฯ

อ.พระราชา ทรงยังราชบุรุษให้กระทำแล้ว ซึ่งการประชุม แห่งชน ท. ทั้งปวง ในท้องพระโรง ตรัสแล้วว่า ถ้าว่า อ.ความที่แห่งเราเป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม มีอยู่ไซร้, อ.ท่าน ท. จงตรวจดู ซึ่งเหตุนั้น ดังนี้ ฯ อ.ชน ท. ผู้อยู่ในพระนครชื่อว่าไพศาลีโดยปกติ ตรวจดูอยู่ ซึ่งประเพณี ทั้งปวง ไม่เห็นแล้ว ซึ่งโทษ อะไร ๆ ของพระราชา กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า อ.โทษ ของพระองค์ ย่อมไม่มี ดังนี้ ปรึกษากันแล้วว่า อ.ภัย ของเรา ท. นี้ พึงถึง ซึ่งความเข้าไปสงบวิเศษ อย่างไรหนอแล ดังนี้ ฯ ครั้นเมื่อคำว่า อ.ภัย พึงถึง ซึ่งความเข้าไปสงบวิเศษ ด้วยพลีกรรม ด้วยการบวงสรวง ด้วยการกระทำซึ่งมงคล ดังนี้ อัน - ในชน ท. เหล่านั้นหนา - ชน ท. บางพวก กล่าวแล้ว, อ.ชน ท. กระทำแล้ว ซึ่งวิธี นั้น แม้ทั้งปวง ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันป้องกัน ฯ อ.ชน ท.เหล่าอื่น กล่าวแล้ว อย่างนี้ว่า อ.ครู ท. หก เป็นผู้มีอานุภาพมาก ย่อมเป็น, ครั้นเมื่อครู ท. หก เหล่านั้น เป็นผู้สักว่ามาแล้ว ในที่นี้ มีอยู่, อ.ภัย พึงเข้าไปสงบวิเศษ ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. คนอีกพวกหนึ่งกล่าวว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติแล้วในโลก ก็ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นทรงมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมาก ทรงแสดงธรรมเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สรรพสัตว์ เมื่อพระองค์เสด็จมาในที่นี้แล้ว ภัยเหล่านี้ก็จะพึงถึงความสงบไปได้ ฯ แม้ทุกคนพอใจถ้อยคำของคนเหล่านั้นแล้ว กล่าวว่า เดี๋ยวนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นประทับอยู่ ณ ที่ไหนหนอแล ฯ ก็ ในคราวนั้น เมื่อใกล้วันเข้าพรรษา พระบรมศาสดาประทานปฏิญญาแก่พระเจ้าพิมพิสาร แล้วประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ฯ

ก็ สมัยนั้น เจ้าลิจฉวีพระนามว่ามหาลิ ทรงบรรลุโสดาปัตติผลพร้อมกับพระเจ้าพิมพิสารในสมาคมของพระเจ้าพิมพิสาร ก็ประทับนั่งในที่ใกล้บริษัทนั้น ฯ ชาวเมืองไพศาลีพากันตระเตรียมเครื่องบรรณาการใหญ่ ส่งเจ้าลิจฉวีพระนามว่ามหาลิและบุตรปุโรหิตไปด้วยสั่งว่า พวกท่านโปรดให้พระเจ้าพิมพิสารยินยอมแล้ว นำเสด็จพระบรมศาสดามาในพระนครนี้เถิด ฯ พวกเขาไปแล้ว ถวายเครื่องบรรณาการแด่พระราชา กราบทูลเรื่องราวนั้นให้ทรงทราบแล้ว ทูลอ้อนวอนว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า ขอพระองค์โปรดส่งพระบรมศาสดาไปยังพระนครของพวกข้าพระองค์ด้วยเถิด ฯ พระราชาตรัสว่า พวกท่านนั่นแล จงรู้เถิด ดังนี้แล้วไม่ทรงรับ (เครื่องบรรณาการนั้น) ฯ

พระเทพปริยัติโมลี วรทสฺสี วัดโมลีโลกยาราม แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.